

Het vredes-Knil was, gegeven zijn 'binnenlandse' taak, gedeeltelijk een in kleine stukjes geknipte, verspreid opgestelde krijgsmacht. Dat gold niet voor Java: daar was een goed wegen- en spoorwegennet zodat het Knil er zonder bezwaar uit grotere eenheden kon bestaan die in flinke kazernes waren ondergebracht. In de regel stond ongeveer de helft van het vredes-Knil op Java maar de andere helft was in '27 (om een voorbeeld te geven) in niet minder dan 500 brigades verdeeld, die gemiddeld een sterkte hadden van vijf-en-dertig militairen. Van die brigades lagen er 108 in Atjeh. Ook lagen toen in Atjeh nog 60 marechaussee-brigades (de marechaussee, speciaal opgeleid voor de guerrilla, was een onderdeel van het Knil)¹ – geen gebied was er waar het gouvernement zozeer nieuwe onrust dachtte.

Van het Knil maakten ook twee inheemse hulpkorpsen deel uit: het Korps Barisan op Madoera (wij herinneren er aan dat het Knil in de Java-oorlog vooral ook Madoerese hulptroepen had ingezet) en drie Legioenen van de Mangkoenegoro en van de Pakoe-Alam in de Vorstenlanden; die eenheden telden tezamen nog geen vijf bataljons. Het waren, aldus later ter Poortens chef-staf generaal Bakkers, 'uitgesproken tweede-rangstroepen . . . voornamelijk in stand gehouden . . . om langs goedkope weg' (deze beroepsmilitairen werden lager bezoldigd dan het Knil en hadden ook geen kazernes) 'het benodigde aantal secundaire krachten en handlangers voor het leger te verkrijgen.'²

★

Een overzicht van de militaire acties die het Knil na het einde van de Atjeh-oorlogen heeft ondernomen, is ons niet bekend. Het Knil werd ingezet toen zich in '16 ernstige ongeregeldeheden voordeden in Djambi (Zuid-Sumatra) en het eind '26 op West-Java en begin '27 op West-Sumatra tot communistische opstanden kwam, maar wij nemen aan dat de brigades in de Buitengewesten ook nog wel bij andere gelegenheden hebben ingegrepen. Van conflicten welke met de Atjeh-oorlogen konden worden vergeleken, was evenwel geen sprake – ook in de jaren '20 en '30 was het Knil als geheel nagenoeg uitsluitend een *potentiële* militaire

¹ In het begin van de jaren '30 werden op Java enkele marechaussee-brigades ingezet om de politie te ondersteunen bij de bestrijding van de toen sterk toegenomen criminaliteit. ² R. Bakkers in: 'Het Knil', p. 10.